

Archeologische Opgraving Sint-Amandsberg (Gent) – Rozebroekslag

Natasja Reyns en Jordi Bruggeman

Colofon

Rapporten van het archeologisch onderzoeksbureau All-Archeo bvba 009

Aard onderzoek: Opgraving
Vergunningsnummer: 2010/190
Datum aanvraag: 21/05/2010
Naam aanvrager: Natasja Reyms
Naam site: Gent, Rozebroekslag

Opdrachtgever: S&R Gent nv, Geldenaaksebaan 329, B-3001 HEVERLEE
Opdrachtnemer: All-Archeo bvba, Barelveldweg 4 B-2880 BORNEM
Terreinwerk: Natasja Reyms en Dimitri Van Limbergen

Administratief toezicht: Ruimte en Erfgoed Oost-Vlaanderen, Nancy Lemay, Gebroeders Van Eyckstraat 4-6,
B-9000 Gent

Wetenschappelijke begeleiding: Dienst Stadsarcheologie Stad Gent, Gunter Stoops, Botermarkt 1, B-9000 Gent

Rapportage: All-Archeo bvba
Topografische opmeting: All-Archeo bvba
Determinaties: drs. Jordi Bruggeman en dra. Natasja Reyms

All-Archeo bvba
Barelveldweg 4
B-2880 Bornem

info@all-archeo .be
0478 36 57 07
0498 15 84 40

© All-Archeo bvba, 2010

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en /of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

All-Archeo bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek. De aanbevelingen dienen louter ter advisering van het bevoegde gezag, zijnde Ruimte en Erfgoed.

Inhoudsopgave

1 INLEIDING.....	5
2 PROJECTGEGEVENS EN AFBAKENING ONDERZOEK.....	7
2.1 Afbakening studiegebied.....	7
2.2 Aard bedreiging.....	8
2.3 Onderzoeksopdracht	8
3 BESCHRIJVING REFERENTIESITUATIE.....	9
3.1 Landschappelijke context.....	9
3.1.1 Topografie.....	9
3.1.2 Hydrografie.....	9
3.1.3 Bodem.....	10
3.2 Beschrijving gekende waarden.....	10
3.2.1 Historische gegevens.....	10
3.2.2 Archeologische voorkennis.....	11
3.2.3 Inschatting intactheid archeologisch erfgoed en archeologische potentie...	12
4 RESULTATEN TERREINONDERZOEK.....	13
4.1 Toegepaste methoden & technieken.....	13
4.2 Opbouw en gaafheid bodemarchief.....	13
4.3 Archeologische vondsten.....	18
4.3.1 Nieuwe tot nieuwste tijd.....	18
4.3.2 Onbepaalde periode.....	18
4.4 Archeologische sporen.....	18
4.5 Besluit.....	18
5 WAARDERING.....	19
6 BESLUIT.....	21
7 BIBLIOGRAFIE.....	23
7.1 Publicaties.....	23
7.2 Websites.....	23
8 BIJLAGEN.....	25
8.1 Lijst van afkortingen.....	25
8.2 Glossarium.....	25
8.3 Archeologische periodes.....	25
8.4 Plannen en tekeningen.....	25
8.5 CD-rom.....	26

1 Inleiding

Naar aanleiding van de aanleg van een sportcomplex met zwembad, waarbij diepgaande ingrepen in de bodem gebeuren, werd door Ruimte en Erfgoed een opgraving geadviseerd. Een archeologisch vooronderzoek voorafgaand aan het bouwproject was niet realiseerbaar, waardoor het archeologisch onderzoek in de uitvoering van de werken werd geïntegreerd.

Deze opdracht werd door S&R Gent nv op 7 april 2010 aan All-Archeo bvba toegewezen. Het terreinwerk liep van 7 juli tot en met 9 juli 2010, onder leiding van Natasja Reyns en met medewerking van Dimitri Van Limbergen.

Het opzet van het onderzoek was, gezien een bewaring *in situ* niet mogelijk was, binnen het plangebied het archeologisch erfgoed te documenteren en te interpreteren, zodat de geplande werken kunnen uitgevoerd worden.

2 Projectgegevens en afbakening onderzoek

2.1 Afbakening studiegebied

Het onderzoeksgebied is gelegen in de provincie Oost-Vlaanderen, Stad Gent, deelgemeente Sint-Amandsberg, perceel 485B (kadaster Gent, 19de afdeling, sectie D) (Fig. 1). Het onderzoeksgebied omvat een oppervlakte van 75 m² en is volgens het gewestplan gelegen in Woongebieden (0100).

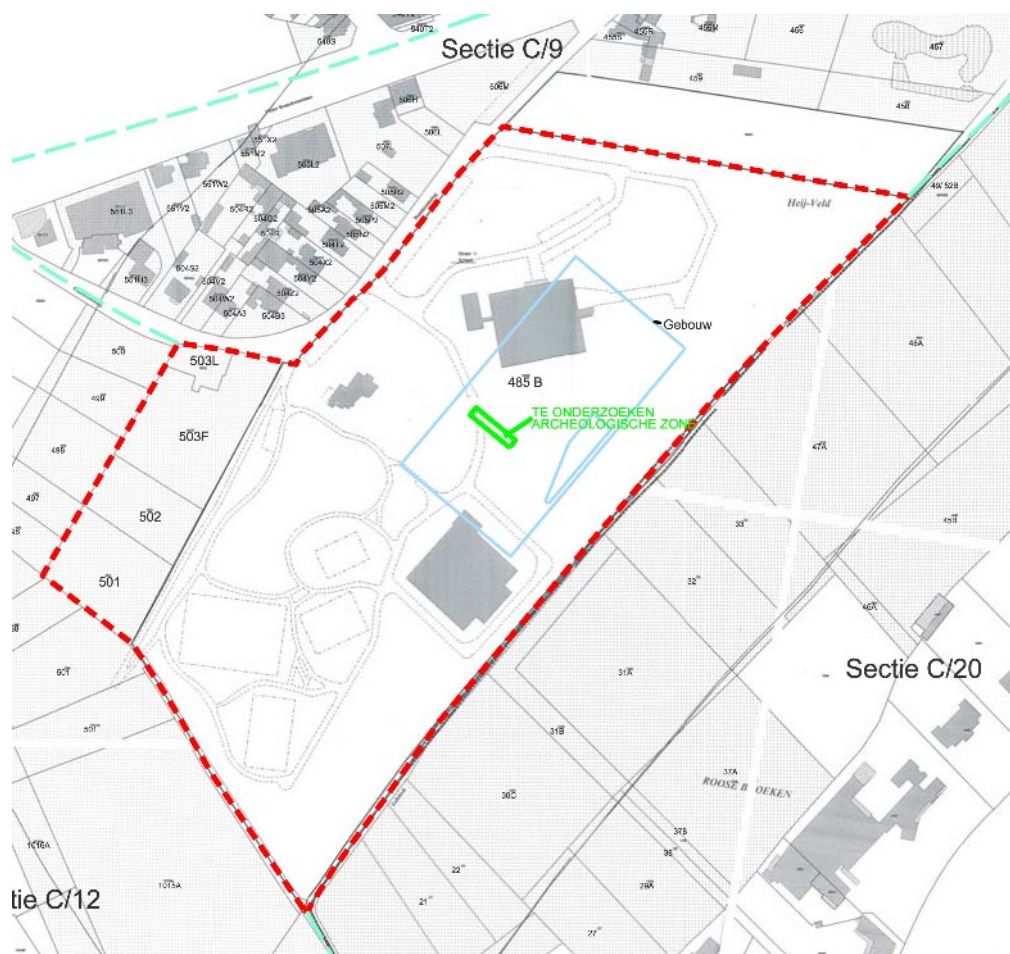

Fig. 1: Kadasterplan van het onderzoeksgebied, met aanduiding van de te onderzoeken archeologische zone

- Administratieve gegevens met betrekking tot de locatie van het onderzoek:
 - Provincie: Oost-Vlaanderen
 - Locatie: Sint-Amandsberg (Gent)
 - Plaats: Rozebroekslag
 - Toponiem: Rozebroeken – Sint-Baafskouter
 - x/y Lambert72-coördinaten:
 - 107357; 194556
 - 107377; 194543

2.2 Aard bedreiging

De aanleg van een sportcomplex met zwembad door S&R Gent nv aan de Rozebroekslag, noodzaakt een aantal ingrepen in de bodem. Gezien het terrein in het verleden opgehoogd werd (ca. 3,5 m) als gevolg van zijn gebruik als stort wordt het archeologisch niveau slechts zeer beperkt aangesneden, meer bepaald in een zone van 25 x 3 m, ter hoogte van het geplande zwembad, waarbij er dient uitgegraven te worden tot een diepte van circa 5 m onder het maaiveld. Deze ingreep zorgt mogelijk voor een aantasting van de archeologische waarden.

2.3 Onderzoeksopdracht

De bedoeling van het onderzoek was het vaststellen van de eventuele aanwezige archeologische waarden en deze in relatie tot hun context te interpreteren en zo correct mogelijk te waarderen.

Teneinde een inschatting te kunnen maken van de intactheid van het archeologisch erfgoed en de archeologische potentie, werd naast een beperkte bureaustudie ook een archeologische opgraving uitgevoerd.

3 Beschrijving referentiesituatie

3.1 Landschappelijke context

3.1.1 Topografie

Het huidige loopoppervlak van het onderzoeksgebied is gelegen op circa 7,5 m TAW. Op het terrein zelf zijn relatief weinig hoogteverschillen waarneembaar.

De locatie is gelegen in een voormalig natuurlandschap, gesitueerd naast de in het verleden hoger gelegen Sint-Baafskouter. Door het gebruik van de terreinen als stort werden de hoogteverschillen sterk gereduceerd.

Fig. 2: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (<http://geo-vlaanderen.agiv.be/geo-vlaanderen/dhm/#>)

3.1.2 Hydrografie

Het onderzoeksgebied is gelegen in het Beneden-Scheldebekken, in de subhydrografische zone Oude Schelde vanaf Gentbruggesluis en Schelde tot monding Molenbeek/Gondebeek. Ten zuiden bevindt zich aansluitend de Rozenbroekbeek, die ten zuiden uitmondt in de Schelde.

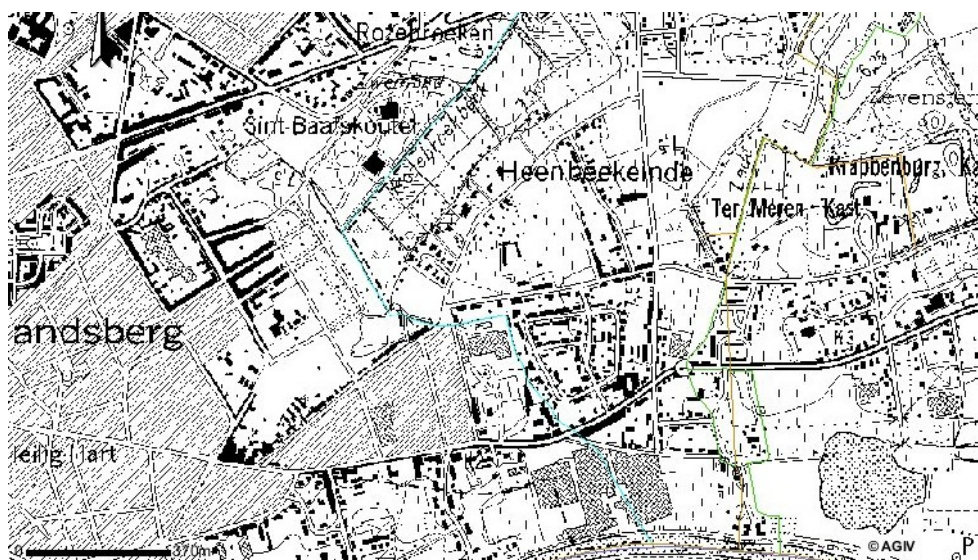

Fig. 3: Hydrografie (<http://geo-vlaanderen.agiv.be/geo-vlaanderen/oha>)

3.1.3 Bodem

De bodem wordt op de bodemkaart weergegeven als opgehoogde gronden (ON) (Fig. 4). Rondom bevinden zich verschillende bodems. Ten zuidoosten aansluitend is een zeer sterk gleyige kleibodem zonder profiel gesitueerd (sEfp(v)). Ten noorden is een Veenbodem gesitueerd (v). Ten noordwesten is een zeer natte licht zandleembodem zonder profiel aanwezig (vPfp). Vanaf 1930 tot 1970 was het gebied een gemeentelijke stortplaats van Gent en Sint-Amandsberg.¹ Daardoor is bovenaan een ophogingspakket met huisvuil aanwezig.

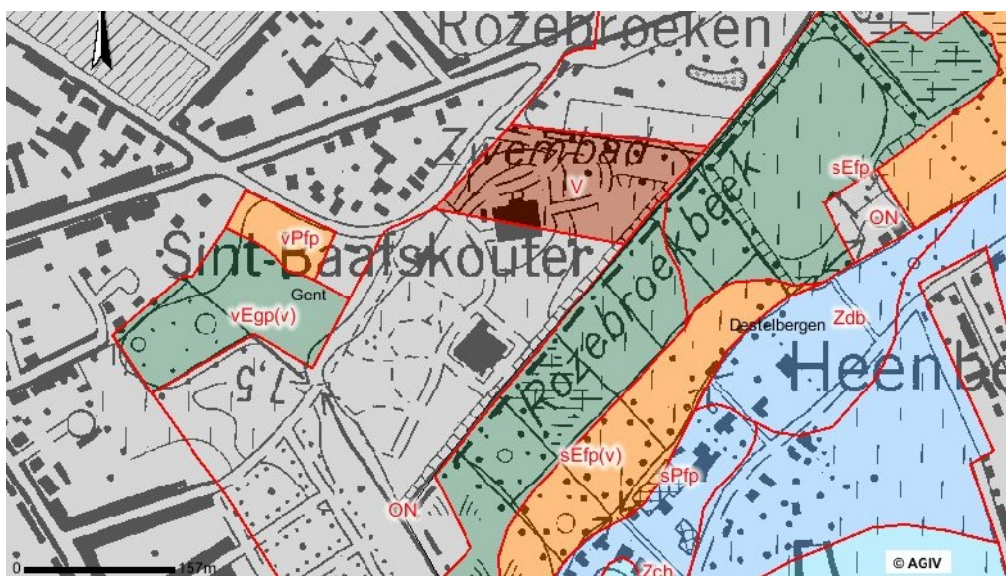

Fig. 4: Bodemkaart (<http://geo-vlaanderen.agiv.be/geo-vlaanderen/bodemkaart>)

Afgaande op een boring die in de nabijheid uitgevoerd werd, bestaat het verwachte bodemprofiel ter plaatse uit bruine zandhoudende klei, naar onderen toe met lichtgroene en gele strepen (dikte ca. 40 cm), waaronder zich groen fijn zand, licht schelphoudend en met voorkomen van glauconiet, bevindt (Quartaire afzetting).² De geologische ondergrond bestaat uit het Lid van Vlierzele (Paniseliaan) (GeVI) en wordt gekenmerkt door groen tot grijsgroen fijn zand, soms kleihoudend, plaatselijk dunne zandsteenbankjes, glauconiethoudend, glimmerhoudend.³

3.2 Beschrijving gekende waarden

3.2.1 Historische gegevens

Op de kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op initiatief van graaf de Ferraris (1771-1778) kan gezien worden dat het gebied gesitueerd is in landbouwgebied. In de omgeving is op dat moment amper bewoning aanwezig. Slechts ten noorden is langs de weg lintbebouwing te zien.

1 Basteleer, M., 2005: Rozebroeken, een 'Prettige wildernis'(?), *Natuur in de stad* 4, 1, 42-47.

2 Boring kb22d55e-B950 (DOV Vlaanderen)

3 www.dovvlaanderen.be

Fig. 5: Detail kabinetkaart van de Oostenrijkse Nederlanden (<http://www.ngi.be>)

3.2.2 Archeologische voorkennis

Van het onderzoeksgebied zelf zijn geen archeologische vondsten bekend. In de onmiddellijke omgeving werden wel archeologische resten aangetroffen.

In het kader van parkaanleg “De Prettige Wildernis” op de Sint-Baafskouter in Sint-Amandsberg voerde de Dienst Stadsarcheologie van de Stad Gent in 2006 een begeleidend archeologisch onderzoek uit. Aanleiding voor deze archeologische interventie is enerzijds de plaatsnaam Herlegem, en anderzijds het idee om een grachtstructuur die op 16de- en 17de-eeuws kaartmateriaal zichtbaar is, op te nemen in de nieuwe parkaanleg en als gracht terug zichtbaar te maken.

De naam Herlegem, mogelijk een Merovingisch toponiem, wordt in 966 vermeld als bezitting van de Sint-Baafsabdij. Zoals vermeld is een grachtsite te zien op historische kaarten en worden deze sporen geïdentificeerd met Oude Herlegem of Heerlegem, terwijl nieuw Herlegem zich vanaf de late Middeleeuwen iets meer naar het zuidwestelijk kon ontplooiën en nog in de bebouwing langsheen de Herlegemstraat zichtbaar is. Behalve de archeologische begeleiding bij het vrijleggen van de gracht die op grond van het historische kaartmateriaal, in het parkareaal kon worden gelokaliseerd, was het de bedoeling dat de archeologen het grondverzet opvolgden. Hierbij werd de meer dan 10 m brede grachtstructuur teruggevonden. Mogelijk gaat het om een opperhof van een laatmiddeleeuwse omgrachte hoeve of moated site. Op zijn minst even belangrijk zijn de archeologische sporen die verder op het terrein konden geregistreerd worden, zoals een omgevallen muurfragment, opgebouwd met bakstenen van circa 30 cm lang, wat in het Gentse een datering van midden 13de eeuw aanreikt.⁴

⁴ <http://www.archeoweb.gent.be/>

Tot slot kan nog vermeld worden dat op de site 'Begijnhof' (CAI 32197) een "zone met Romeinse bewoningssporen" werd aangetroffen.

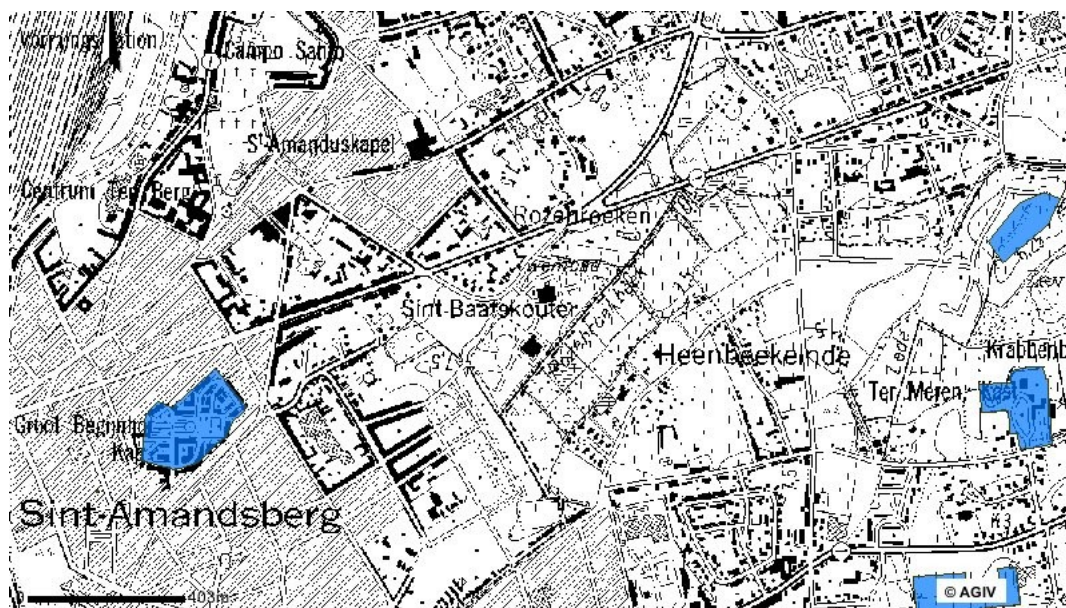

Fig. 6: CAI (<http://geovlaanderen.gisvlaanderen.be/geo-vlaanderen/cai>)

3.2.3 Inschatting intactheid archeologisch erfgoed en archeologische potentie

Gezien er in de nabijheid op de site Herlegem – Sint-Baafskouter reeds archeologische resten werden aangetroffen is de kans reëel dat er in de onderzoekszone archeologische waarden worden aangetroffen. Op basis van het bureauonderzoek is het echter zeer moeilijk de intactheid van het archeologisch erfgoed in te schatten.

4 Resultaten terreinonderzoek

4.1 Toegepaste methoden & technieken

In de op te graven zone werd de laag huisvuil verwijderd, waarna de onderliggende lagen laagsgewijs afgegraven werden tot op het niveau waarop de verstorende activiteiten uitgevoerd zullen worden. Het gaat om een zone van 25 x 3 m en een diepte 3,6 m TAW of 2,25 m onder het maaiveld (5,85 m TAW). Hierbij werd gelet op sporen in het vlak, die echter niet waargenomen werden.

De uitgraving vond plaats met behulp van een kraan met platte bak, onder begeleiding van de archeologen. Om veiligheidsredenen werd de verdere uitgraving van de werkput getrapt uitgevoerd. Alle sporen, lagen en profielen van de werkput werden fotografisch vastgelegd en beschreven, en de werkput en vlakken werden topografisch opgemeten.

Fig. 7: Grondvlak werkput

Fig. 8: Profiel 2

4.2 Opbouw en gaafheid bodemarchief

Uit het archeologisch onderzoek van het bodemarchief ter hoogte van het onderzoeksgebied bleek dat de aanwezige afval laag (laag 1) zich op de meeste plaatsen rechtstreeks op de C-horizont bevond. Enkel centraal ten opzichte van de werkput kon nog een restantje van het oorspronkelijke bodemprofiel vastgesteld worden, in de vorm van laag 41 (zie Fig. 8 en zie tabel).

Tabel 1: Beschrijving van de aangetroffen lagen

Laag	Kleur			Homogeen/heterogeen	Compactheid		Samenstelling	Aflijning	Inclusies			Opmerkingen	Interpretatie
	Donker/licht	Hoofdkleur	Bijkleur						Keien	Schelp	Andere		
1	donker	bruin	zwart	homogeen	vrij	vast	humeus	duidelijk					afval laag
2	licht	geel	groen	homogeen	vrij	los	zandig	duidelijk					natuurlijk

3	licht	grijs	geel	geklekt	vrij	los	zandig	duidelijk							natuurlijk
4	licht	grijs	bruin	gelaagd	vrij	los	zandig	duidelijk							natuurlijk
5	donker	bruin		homogeen	zeer	los	humeus	duidelijk				rub- ber elas- tiek			natuurlijk
6		grijs	geel	geklekt	vrij	los	zandig	duidelijk							natuurlijk
7	donker	grijs	geel	gelaagd	vrij	los	zandig	duidelijk							natuurlijk
8	donker	grijs	geel	gelaagd	vrij	vast	zandig	duidelijk		ja			bevat kleiige lenzen met schelpmateriaal		natuurlijk
9	donker	grijs		gelaagd	vrij	vast	zandig	duidelijk					bevat kleiige lenzen met schelpmateriaal		geul?
10	donker	grijs		gelaagd	vrij	vast	zandig	duidelijk					bevat kleiige lenzen met schelpmateriaal		geul?
11		grijs	geel	gelaagd	vrij	vast	zandig	duidelijk							natuurlijk
12	licht	geel	groen	homogeen	vrij	los	zandig	duidelijk							natuurlijk
13	licht	geel		homogeen	vrij	vast	zandig	duidelijk							natuurlijk
14	donker	grijs	geel	gelaagd	vrij	vast	zandig	duidelijk		ja		klei- brok- jes	bevat kleiige lenzen met schelpmateriaal		natuurlijk
15	donker	grijs	geel	gelaagd	vrij	vast	zandig	duidelijk		ja			bevat kleiige lenzen met schelpmateriaal		natuurlijk
16		bruin	geel	gelaagd	vrij	vast	zandig	duidelijk		ja			bevat kleiige lenzen met schelpmateriaal		natuurlijk
17	donker	groen		gelaagd	zeer	vast	klei	duidelijk							aanzet vallei
18	donker	groen		homogeen	zeer	vast	klei	duidelijk							aanzet vallei
19	donker	groen	grijs	gelaagd	vrij	vast	zandig	duidelijk							natuurlijk
20		grijs	groen	homogeen	vrij	vast	zandig	duidelijk							natuurlijk
21	donker	bruin	zwart	homogeen	zeer	vast	humeus	duidelijk					bevat resten afvallaag		geul
22		groen	grijs	gelaagd	vrij	vast	zandig	duidelijk							natuurlijk
23		groen	grijs	gelaagd	vrij	vast	zandig	duidelijk							natuurlijk
24		grijs	geel	gelaagd	vrij	vast	zandig	duidelijk							natuurlijk
25		grijs	geel	gelaagd	vrij	vast	zandig	duidelijk							natuurlijk
26	licht	grijs		gelaagd	zeer	vast	zandig	duidelijk							natuurlijk
27	licht	grijs	geel	geklekt	vrij	los	zandig	duidelijk							natuurlijk
28	licht	grijs		geklekt	vrij	los	zandig	duidelijk					geroerde laag		natuurlijk
29		groen	grijs	gelaagd	vrij	vast	zandig	duidelijk							natuurlijk
30		groen	bruin	geklekt	zeer	vast	klei	duidelijk							natuurlijk
31		geel	bruin	gelaagd	vrij	vast	zandig	duidelijk							natuurlijk
32		groen	bruin	geklekt	zeer	vast	klei	duidelijk							natuurlijk
33	licht	grijs	geel	geklekt	vrij	los	zandig	duidelijk							natuurlijk
34		geel	groen	geklekt	vrij	vast	zandig	duidelijk		ja					natuurlijk
35	licht	grijs		gelaagd	vrij	vast	zandig	duidelijk		ja			bevat kleiige lenzen met schelpmateriaal		natuurlijk

36		groen	bruin	gelaagd	vrij	vast	zandig	duidelijk	ja	bevat kleiige lenzen met schelpmateriaal en resten van bioturbatie	Natuurlijk
37	donker	groen	grijs	gelaagd	vrij	vast	zandig	duidelijk			natuurlijk
38	donker	bruin	geel	gelaagd	vrij	vast	zandig	duidelijk	ja	bevat kleiige lenzen met schelpmateriaal	natuurlijk
39		wit		homogeen	zeer	los	zandig	duidelijk			natuurlijk
40	donker	groen	grijs	gelaagd	vrij	vast	zandig	duidelijk			natuurlijk
41	licht	geel		gevekt	vrij	vast	zandig	duidelijk		bevat sporen van bioturbatie	restant oorspronkelijk bodemprofiel

Het onregelmatige verloop van de afvallaag en de afwezigheid van het oorspronkelijke bodemprofiel doen vermoeden dat de oorspronkelijke bodem, samen met de hierin eventueel aanwezige archeologische waarden, verwijderd is, voordat het terrein in gebruik genomen werd als stort.

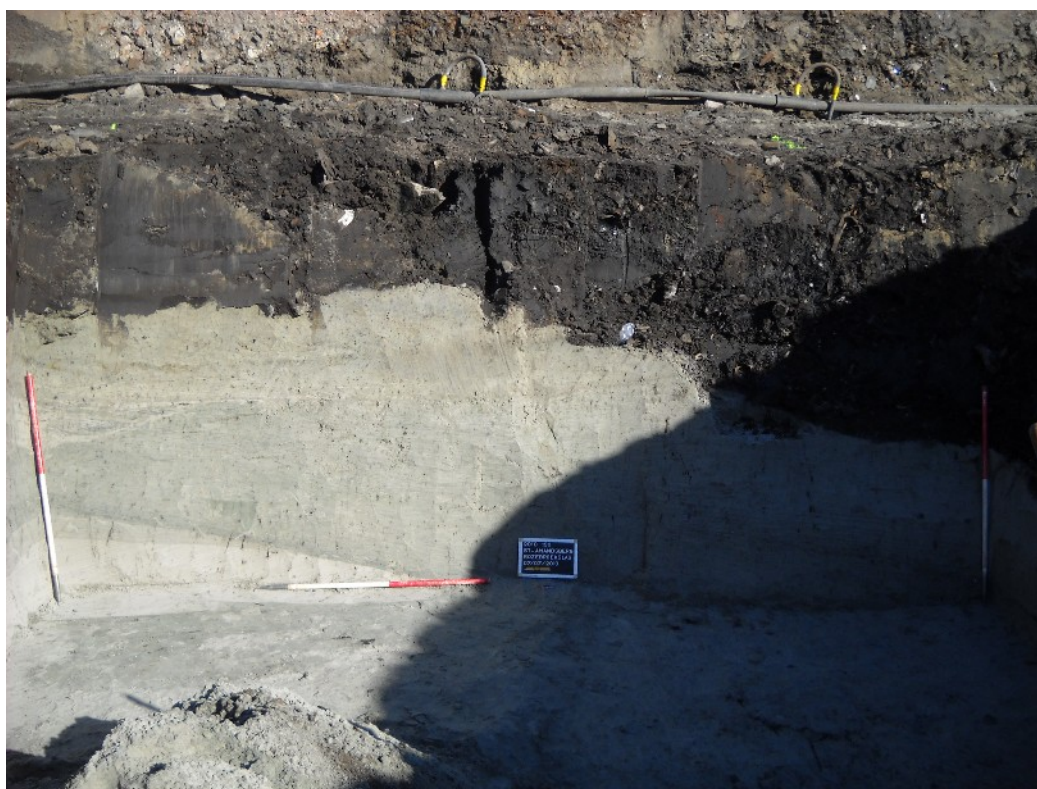

Fig. 9: Profiel AB

Het onderzoek toonde bijgevolg aan dat de opbouw van de oorspronkelijke bodem niet bewaard was en dat de gaafheid van het aanwezige bodemarchief sterk geschaad is. Verder werden geen archeologische waarden aangetroffen. Het onderzoek bood echter wel een inzicht in de oorspronkelijke microtopografie en geologie.

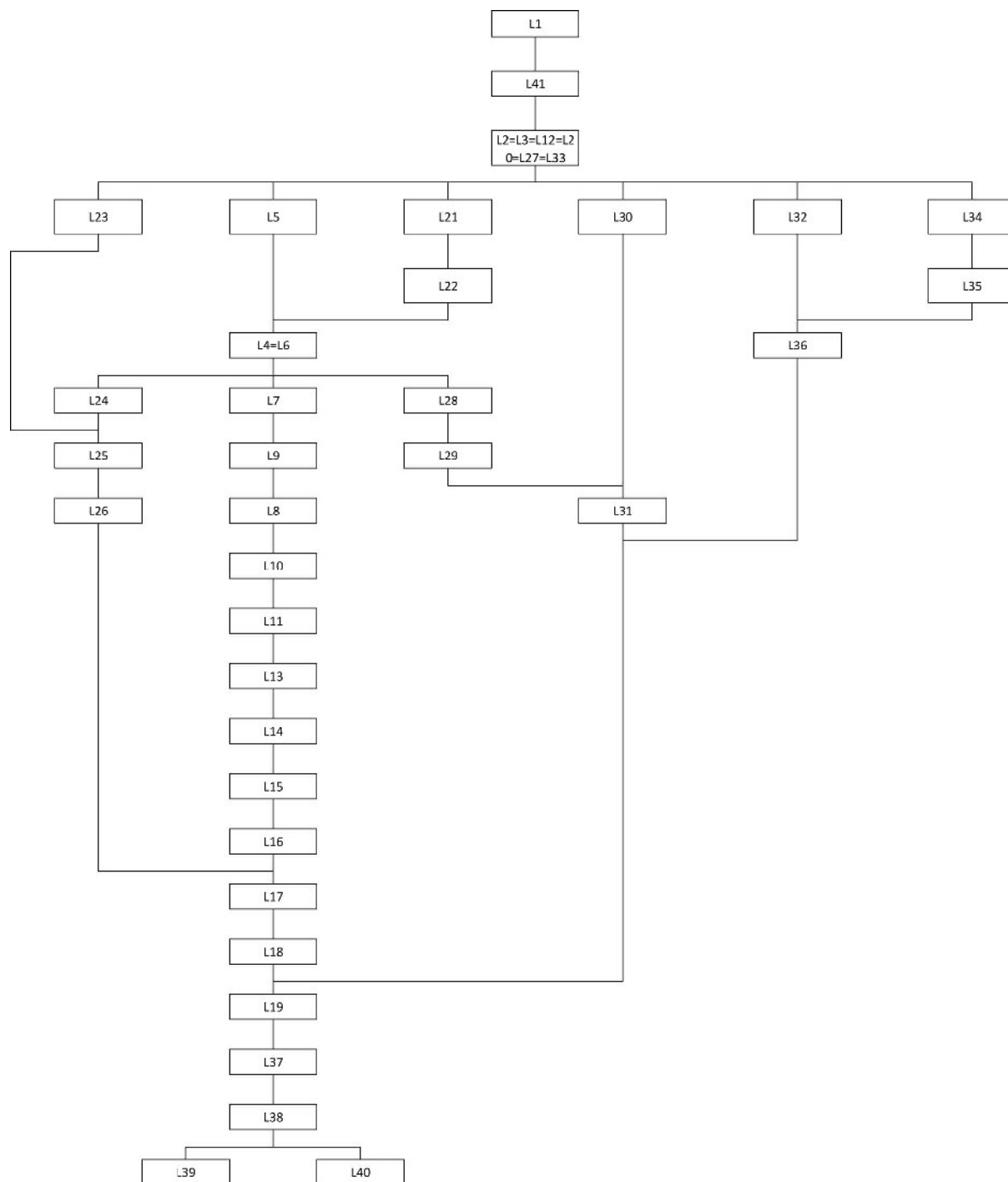

Fig. 10: Harrismatrix van de lagen in de werkput

Zo konden er verscheiden lagen onderscheiden worden, waarvan aan de meeste een alluviale oorsprong kan toegeschreven worden. Hierop wijst de slechte sortering van de zandkorrels, de aanwezige kleilagen met schelpmateriaal (Fig. 11) en de aanwezigheid van keitjes, telkens aan de onderzijde van deze lagen (voor de beschrijving van de vondsten, zie verder).

Fig. 11: Detail van profiel BC

Interessante lagen voor de reconstructie van de microtopografie zijn lagen 9, 10 en 21, die wijzen op de aanwezigheid van (verzandde) geultjes (Fig. 11). Verder zijn er lagen 17 en 18, waarvan de samenstelling bestond uit klei. Ze liggen stratigrafisch gezien op laag 19 (Fig. 10) en duiken weg naar het zuiden, in de richting van de Rozebroekbeek. Door hun uitzicht, oriëntatie en verloop kunnen zij mogelijk beschouwd worden als de aanzet van de vallei van de Rozebroekbeek. Zoals gezegd liggen deze lagen op laag 19, die sterk naar boven gaat, richting het noorden en richting de Sint-Baafskouter (Fig. 12).

Fig. 12: Profiel BC

Hoewel op het terrein, door het gebruik als stort, in het verleden sterk de aanwezige hoogteverschillen gereduceerd werden, kon het huidige archeologisch onderzoek de oorspronkelijke microtopografie opnieuw achterhalen.

4.3 Archeologische vondsten

In totaal werden 18 fragmenten van voorwerpen ingezameld uit de aangetroffen lagen in de werkput.

Categorie	Subcategorie	Nieuwste tijd	Onbepaald	Totaal
Aardewerk	Vaatwerk	2		2
Glas	Vaatwerk	3		3
Bot			1	1
Steen	Kei		3	3
	Zandsteen		9	9
Totaal		5	13	18

4.3.1 Nieuwe tot nieuwste tijd

De twee aardewerken fragment vaatwerk, een randfragment Europees porselein met blauwe, Aziatisch aandoende decoratie en afkomstig uit de afvallaag (laag 1), kunnen in de nieuwste tijd gedateerd worden. Ook de bodem van een groene fles en een wandfragment melkglas uit laag 20, evenals een wandfragment kleurloos glas afkomstig van een bierglas uit laag 5 kunnen in de nieuwste tijd gedateerd worden.

4.3.2 Onbepaalde periode

Vondsten met een onbepaalde datering omvatten een fragment bot uit laag 5, drie keien uit laag 8 (2) en laag 31 (1) en 9 zandstenen. De zandstenen zijn afkomstig uit lagen 8 (3), 17 (1), 18 (1), 24 (2), 29 (1) en 31 (1). Een van de zandstenen doet denken aan een botfragment dat versteend is. Het gaat om V011 en is afkomstig uit laag 17.

4.4 Archeologische sporen

Tijdens het onderzoek konden geen sporen vastgesteld worden.

4.5 Besluit

Tijdens het archeologisch onderzoek werden geen archeologische waarden vastgesteld. Verder bleek dat het oorspronkelijke bodemprofiel niet tot nauwelijks bewaard gebleven is, wat er op wijst dat de bodem afgegraven werd, voor het terrein in gebruik genomen werd als stort. Bijgevolg was de gaafheid van het bodemarchief sterk aangetast.

Het archeologisch onderzoek leverde wel informatie op over de oorspronkelijke microtopografie. Zo werden resten van verscheiden lagen aangetroffen die een alluviale oorsprong hebben (de Quartaire lagen), en kon de vermoedelijke aanzet van de vallei van de Rozebroekbeek in het zuiden gedocumenteerd worden. Tot slot kon ook vastgesteld worden dat het reliëf verhoogde naar het noorden, naar de Sint-Baafskouter toe.

5 Waardering

Het archeologisch onderzoek levert volgende inschatting van het archeologisch belang van het onderzoeksterrein.

Beleving

- Schoonheid en herinneringswaarde
 - Belevingswaarde in functie van schoonheid en herinneringswaarde is niet van toepassing.

Fysieke kwaliteit

- Gaafheid
 - Het onderzoek toonde aan dat de gaafheid van het bodemarchief sterk aangetast is door het afgraven van de oorspronkelijke bodem voor de in gebruik name als stort.
- Conservering
 - De conservering van organisch materiaal is reëel aangezien deze zich permanent onder de grondwatertafel bevinden en zo afgesloten zijn van lucht.

Inhoudelijke kwaliteit

Het onderzoek kon niet de aanwezigheid van relevante archeologische waarden ter hoogte van het onderzoeksterrein aantonen. Bijgevolg is de informatiewaarde op archeologisch vlak gering. Interessant is wel de informatie met betrekking tot de microtopografie die het onderzoek opleverde.

6 Besluit

Tijdens het archeologisch onderzoek werden geen archeologische waarden vastgesteld. Verder bleek dat het oorspronkelijke bodemprofiel niet tot nauwelijks bewaard gebleven is, wat er op wijst dat de bodem afgegraven werd, voor het terrein in gebruik genomen werd als stort. Bijgevolg is de gaafheid van het bodemarchief sterk aangetast.

Het archeologisch onderzoek leverde wel informatie over de oorspronkelijke microtopografie. Zo werden resten van verscheiden lagen aangetroffen die een alluviale oorsprong hebben (de Quartaire lagen), en kon de vermoedelijke aanzet van de vallei van de Rozebroekbeek in het zuiden gedocumenteerd worden. Tot slot kon ook vastgesteld worden dat het oorspronkelijke reliëf hoger gelegen was in het noorden, naar de Sint-Baafskouter toe.

7 Bibliografie

7.1 Publicaties

Basteleer, M., 2005: Rozebroeken, een 'Prettige wildernis'(?), *Natuur in de stad* 4, 1, 42-47.

7.2 Websites

Agentschap voor geografische informatie Vlaanderen (2010)

<http://geo-vlaanderen.agiv.be>

Archeoweb Gent (2010)

Stad Gent

<http://www.archeoweb.gent.be/>

Centraal Archeologische Inventaris (2010)

<http://cai.erfgoed.net/cai/index.php>

Databank ondergrond Vlaanderen (2010)

www.dovvlaanderen.be

Nationaal geografisch instituut (2010)

<http://www.ngi.be>

8 Bijlagen

8.1 Lijst van afkortingen

CAI	Centrale Archeologische Inventaris
TAW	Tweede Algemene Waterpassing

8.2 Glossarium

Ex situ	Zie in situ, behalve het element van ruimtelijke concentratie dat hier ontbreekt.
Hydrografie	Beschrijving van de fysische eigenschappen van waterlichamen en het aangrenzende land.
In situ	Een ruimtelijk geconcentreerde en in tijd samenhangende archeologische neerslag van menselijke activiteiten.
Onderzoeksgebied	Deel van het plangebied dat onderworpen is aan een archeologisch (voor)onderzoek.
Plangebied	Het terrein waarop een bodemverstorende activiteit wordt gepland of uitgevoerd.
Quartair	Het Quartair omvat de geologische periode die aanvangt met het begin van de ijstijd (lagen jonger dan ongeveer 1,77 miljoen jaar).

8.3 Archeologische periodes

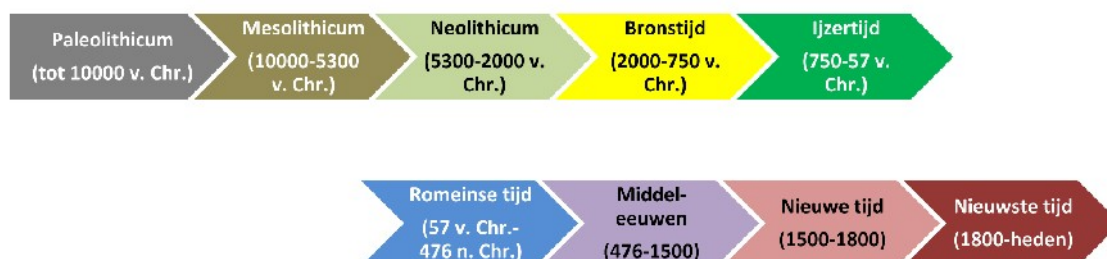

Fig. 13: Archeologische periodes

8.4 Plannen en tekeningen

Plan 1: Ontwerpplan
 Plan 2: Opmetingsplan
 Plan 3: Grondplan werkput

Tekening 1: Profieltekening BC
 Tekening 2: Profieltekening DA

8.5 CD-rom

Inventarislijsten van het gerecupereerde vondstenmateriaal, van de sporen met beschrijving, van alle tekeningen en van alle foto's zijn digitaal beschikbaar. Dit is tevens het geval voor het dagboek, de foto's, de plannen en tekeningen.